ที่ระลึก

งานพระราชทานเพลิงศพ

ขุนสุนทรปริวรรต (ชุ่ม จุลกะเสวี)

เมรุวัดไตรมิตรวิทยาราม

๑๘ เมษายน ๒๔๘๖

ขุนสุนทรปริวรรต (ชุ่ม จุลกะเสวี)

ชาตะ ๑๖ มกราคม ๒๔๔๐

มรณะ ๓ มกราคม ๒๔๘๓

ปรารภ

ขุนสุนทรปริวรรตผู้ล่วงลับไปแล้วนี้ เป็นบุคคลที่มีความปราดเปรื่องในทางภาษาเป็นอย่างดี ตลอดเวลาที่ได้เข้ามารับราชการร่วมกับข้าพเจ้าในกรมพลศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการนั้น ก็ได้ปฏิบัติราชการลุล่วงไปอย่างมีสมรรถภาพดียิ่งตลอดมา ในงานด้านส่งเสริมการลูกเสือแห่งชาติ อันเป็นรากฐานอบรมคุณธรรมอันดีงามให้แก่เยาวชนของชาติ ก็ได้ขุนสุนทร ฯ เป็นกำลังสำคัญอยู่ด้วยผู้หนึ่ง ทั้งยังได้เป็นบรรณาธิการและเป็นผู้ดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ "ลูกเสือสยาม" ให้ก้าวรุดหน้าได้อย่างดีตลอดเวลาหลายปี

ในด้านราชการต่าง ๆ สมัยข้าพเจ้านั้น ขุนสุนทร ฯ ก็ได้มีส่วนช่วยเหลืออยู่ไม่น้อย เกี่ยวกับบทความต่าง ๆ ก็ดี หรือข้อราชการใด ๆ ก็ดีที่ข้าพเจ้าติดขัด พอส่งมาให้ขุนสุนทร ฯ แก้นิดเดียวก็ได้ความกระจ่างชัดเจนและรัดกุมดียิ่งขึ้นทันที นับว่าเป็นมือขวาของข้าพเจ้าทีเดียว น่าเสียดายที่บทความดี ๆ ของขุนสุนทร ฯ ได้ถูกทำลายหายศูนย์ไปหมด ในคราวที่ญี่ปุ่นเข้ายึดครองสนามกีฬาแห่งชาติสมัยนั้น การสูญเสียชีวิตของขุนสุนทร ฯ ก็เนื่องจากเป็นโรคมาเลเรียเรื้อรังเป็นมูลเหตุเบื้อง

ต้น ได้ลาออกไปพักรักษาตัวเป็นเวลานาน หากแต่ประสพโชคร้ายซ้ำเติม ในที่สุดจึงต้องจากไปอย่างน่าอาลัยยิ่ง มิฉนั้นแล้วบุคคลผู้นี้ยังคงจะกระทำประโยชน์ให้ประเทศชาติได้อีกไม่น้อยทีเดียว

(น.อ. หลวงศุภชลาศรัย ร.น.)

๑๔ เมษายน ๒๔๙๖

ประวัติ

ขุนสุนทรปริวรรต (ชุ่ม จุลกะเสวี) เกิดวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๐ เป็นบุตรนายชื่น จุลกะเสวี และนางเสง จุลกะเสวี เกิด ณ บ้านประตูสำราญราษฎร์ จังหวัดพระนคร ได้ทำการสมรสกับนางสงบ จุลกะเสวี บุตรพระศักดิ์บุรินทร์และนางทรัพย์ ศักดิ์บุรินทร์

ความรู้เดิมแรกเข้ารับราชการ สอบไล่ได้มัธยมบริบูรณ์ (อย่างเก่า) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ สอบไล่มัธยมพิเศษ ได้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้าที่ราชการ

วันที่ ๓ สิงหาคม	๒๔๕๙	เริ่มเข้ารับราชการ ตำแหน่งเสมียนอังกฤษ
๑ มิถุนายน	๒๔๖๑	รับราชการตำรวจ
๑ มิถุนายน	๒๔๖๓	กลับเข้าดำรงตำแหน่งเสมียนอังกฤษ
๑ กรกฎาคม	๒๔๖๔	เป็นรองเวรกองบัญชาการ
๑ กันยายน	๒๔๖๗	นายเวรกองบัญชาการ
๒๙ มีนาคม	๒๔๗๑	นายเวรกรมสามัญศึกษา

๓ มีนาคม ๒๔๗๕ นายเวรแผนกโรงเรียนประชาบาล

๑ เมษายน ๒๔๗๘ หัวหน้าแผนกลูกเสือเสนา

ยศ ๑ มกราคม ๒๔๖๖ เป็นรองอำมาตย์ตรี

๕ มกราคม ๒๔๖๙ เป็นรองอำมาตย์โท

ศักดิ์ ๑ มกราคม ๒๔๖๗ เป็นขุนสุนทรปริวรรต

ราชอิสสริยาภรณ์

๒๐ กันยายน ๒๔๘๐ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก

อักษรานุสรณ์

✷ บทความชิ้นเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้ปรากฏอยู่บนเศษกระดาษเก่า ๆ ติดมากับหนังสือจำนวน ๓—๔ เล่ม ซึ่งบังเอิญทราบที่ได้รับคืนมาจากการยึดครองของญี่ปุ่นสมัยนั้น ได้รวบรวมเศษบทความเหล่านี้มาพิมพ์ไว้ด้วย เพื่อเป็นอนุสรณ์ของผู้ประพันธ์ซึ่งได้ล่วงลับไปแล้ว ✷

<u>จิตต์</u> — — — นักปราชญ์ทางทัณฑวิทยาและจิตตวิทยาร่วมรับรองว่า "อัจฉริยะลักษณะกับวิกลจริตลักษณะนั้นใกล้กันมาก" อัจฉริยะบุคคลนั้นมีจิตต์ผิดแผกไปจากธรรมดาไม่มากก็น้อย อธิบายตามหลักจิตตวิทยาสังเขปได้ว่า อัจฉริยะบุคคลมีความคิดอ่านอย่างยอดเยี่ยมอยู่ในสมองอันสดใส จะทำอะไร ๆ ก็เห็นช่องทางสำเร็จได้เป็นฉาก ๆ ไปทีเดียว ราวกับเป็นผู้วิเศษฉะนั้น แต่ตามธรรมดางานกับอุปสรรคย่อมคู่กัน เมื่อของคู่กันก็จำต้องได้พบกันบ้าง แต่ถ้าบางคราวฉวยอุปสรรคนั้น ๆ ทำให้โครงการณ์อันกว้างใหญ่ไพศาลหักสบั้น อัจฉริยะบุคคลผู้หวังในความสำเร็จแห่งกิจการของงานอย่างเต็มเปี่ยม มีความเชื่อในความสามารถแห่งตนเต็มที่ มีความมุ่งมั่นอย่าง Emotional tension อยู่โดยไม่ลดหย่อน การพลาดอย่างรุนแรงเช่นนั้น จิตต์กระเทือนได้อย่างแรงถึงเขว อาจกลายเป็นโรคจิตต์ได้ง่ายกว่าธรรมดา — — —

การอบรมจิตต์ใจ — — .— เพียงแต่ให้เด็กแลเห็นวินัยเท่านั้นใช้ไม่ได้ ต้องให้เด็กได้พบกับวินัยเสมอควบคู่ไปด้วยจนกว่าจะเข้าถึงกระดูกดำ — — — แท้ที่จริงนั้นการให้เด็กอยู่ในวินัยสู้ ให้วินัยอยู่ในเด็กไม่ได้ ถ้าจะเปรียบการให้เด็กอยู่ในวินัยเท่ากับเขียนวงให้เด็กอยู่ การให้วินัยอยู่ในเด็กเท่ากับให้เด็กรู้จักเขียนวงอยู่ด้วยตนเองได้

พุทธศาสนา — — — พุทธศาสนาของเราเข้าใจง่ายถ้าเดินตามลำดับชั้น คุณสมบัติในบุคคลิกลักษณะแห่งพระพุทธ พระธรรม, พระสงฆ์ ถ้าใครได้ลงมือเพ่งด้วยอุเบกขารมณ์มิได้มีอคติลำเอียงด้วยประการใด ๆ แล้ว ก็ต้องแลเห็นความเป็นเลิศได้โดยไม่ยากเลย เพราะฉะนั้นทั้งทั้งบกพร่องในการประกาศเผยแผ่ให้แพร่หลาย ทั้ง ๆ ที่ปราศจากการบังคับโดยตรงและปริยาย และทั้ง ๆ ที่ไม่มีอามิศเครื่องล่อหรือสินน้ำใจให้นับถือ แต่ยังปรากฏมีคนเลื่อมใสนับถือมากที่สุดในโลกเมื่อกลั่นกรองต้นรากเง่าเอาแต่แก่นกันแล้ว พระธรรมของพระสมนโคดมก็เป็นพระธรรม คำสอนสากลจริง ๆ เป็น หลักปฏิบัติอันซาบซึ้งและสดชื่นอยู่เสมอ ทั้งอดีต-ปัจจุบัน-และอนาคต

— — — — สันติภาพกับสงคราม เป็นเหตุและเป็นผลต่อกัน

เกี่ยวเนื่องกันและกันประดุจสายโซ่รัดวงกลม — — — —
สันติภาพคือความสงบ ความสงบเป็นบ่อเกิดแห่งความสุข
อุดมคติของความสุขเพียงชั้นปุถุชนอย่างเรา ๆ ท่านหวังกันอยู่
ทุกวันนี้แหละ คือความสุขอันเพียบพร้อมไปด้วยสัมผัสทั้ง ๕
— — — — ความสุขย่อมแตกต่างกันด้วยลักษณะและขนาด
สุขย่อมร่มเย็นสดชื่น—สุขอย่างเร่งร้อน รวมความว่าเรามุ่งหวัง
จะมีซึ่งความสุขอย่างสมบูรณ์ ทั้งทางการอุปโภคและบริโภค
รวมทั้งความสุขในความหฤทัยแห่งเราด้วย — — — เช่น
เดียวกับความชั่วที่มีคู่กับความดี ความทารุณโหดเหี้ยมอันเป็น
ภัยพิบัติจากสงคราม ก็ย่อมมีอยู่คู่เคียงกับที่ว่าสงครามเป็น
เกียรติยศความกล้าหาญแห่งนักรบ สงครามเป็นเครื่องหมาย
แห่งอารยะเป็นเครื่องหมายแห่งความพินาจฉิบหายได้เช่นกัน —
— — เกิดสงครามขึ้นแล้วก็สิ้นสุข ปวงชนทั้งหลายก็จะพา
กันแสวงหาสันติภาพ—ความสงบสุขเข้ามาทันที เราทั้งหลายก็
จะประณามสงครามกันอย่างรุนแรง กล่าวกันว่าสันติภาพความ
สงบสุขนั้นจะมีได้ก็ต่อเมื่อสงครามได้ผ่านพ้นไปแล้ว หมาย
ความว่าสันติภาพจะต้องเริ่มต้นด้วยสงครามกระนั้นหรือ ? อย่า
เลยท่าน ! ไฉนเราจึงมองข้ามพระพุทธศาสนาของเราไปเสีย

พระธรรม คำสั่งอันดีงาม นั้น ต่างหาก เป็นที่มา แห่ง สันติภาพ – ความสงบสุขแห่งชาวเรา–อย่างแท้จริง – – –

ยุวชน . . . . . การปลูกฝังวัฒนธรรมอันดีงามลงในดวงวิญญาณของยุวชนแห่งชาติ จำเป็นต้องกวดขันให้ละเอียดทุกลู่ทุกทาง มิใช่การประกาศปาว ๆ แต่อย่างเดียวเท่านั้น ต้องมีตัวอย่างและให้การปฏิบัติได้เป็นไปอย่างถูกต้อง จริง ๆ ด้วย จึงจะได้ผลดี – – – ปัจจุบันนี้มีสาเหตุหนึ่งซึ่งนำความเสียหายมาสู่ศีลธรรมจรรยาแห่งชาติมากที่สุด นั่นก็คือความรู้สึกระหว่างเพศเป็นไปอย่างผิดพลาดกาละเทศะ นอกจากที่รัฐบาลได้มุ่งกำจัดเครื่องยั่วกามารมย์ต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไปแล้ว ยังควรจะต้องแทรกทางการศึกษาให้ยุวชนของชาติได้เกิดมีความรู้สึกละอายและเกรงกลัวต่อความชั่วร้ายในเรื่องนี้อย่างซาบซึ้งตรึงใจของแต่ละคนอีกด้วย – – – –

– – – – ความครุ่นนึกคิดในความรู้สึกระหว่างเพศเป็นต้นเหตุให้เกิดความสำรวย–ความเฉื่อยชา – เกียจคร้าน – ความอ่อนแอและความขลาด มีความเห็นแก่ตัวเป็นสรณะ ทำให้เป็นทาสแห่งอาชญากรรมได้ง่าย ท่านที่มีหน้าที่เกี่ยวกับยุวชนแห่งชาติ แม้จะในทางไกลหรือใกล้ชิด โดยตรงหรือ

ปริยายก็ตาม สมควรอย่างยิ่งที่จะเอาใจใส่ช่วยกันปลูกฝัง ความเข้าใจอันถูกต้อง ให้ยุวชนของชาติได้รู้จักสำรวมในเรื่องนี้ ให้รู้จักโทษและความอัปยศอดสูอันพึงจะเกิดมีขึ้นได้แก่ตนและส่วนรวมถึงประเทศชาติ ทั้งนี้เพื่อรากฐานอันมั่นคงแห่งความเจริญของประเทศชาติที่รักของเขา กิจการทุกอย่างจะได้ดำเนินไปด้วยดีและรวดเร็ว ก้าวหน้าทันเทียมอารยะประเทศอื่น ๆ เขา.

เช้าที่ห้าได้เพลาพาเรือรี่

ปากน้ำจันทบุรีนอกเขตย่อม
แล่นตัดข้ามอ่าวขลุงมุ่งตรงค้อม
แล้วเลียบอ้อมเข้าร่องช่องแหลมลิง
ทอดพักที่เกาะช้างด้านข้างหน้า
บูรพาคลองมะยมลมตรงดิ่ง
เที่ยวน้ำพุคลองมะยมสมใจจริง
ใจนึกดิ่งอยากใคร่ชมมานมนาน
ท่านผู้ใดหากว่าได้ผ่านทางนี้
โปรดอย่าพลาดโอกาสดีให้พ้นผ่าน

แวะเข้าคลองไปหน่อยไม่ค่อยนาน
ขึ้นบกผ่านไปอีกนิดได้ชิดชม
เหมือนน้ำหกตกจากที่ศีรสูง
พร่างพรูพลุ่งแลร่ามดูงามสม
อุตส่าห์มานะหวังตั้งอารมณ์
ผเชิญลมปีนเขาอ้อมค้อมขึ้นไป
ถึงชั้นสูงมองลำธาระหานห้วย
เป็นห้วงสวยแนววางเหมือนอ่างใหญ่
ความอุตส่าห์ถ้าไม่สิ้นปีนต่อไป
แล้วลงในธารเชิงลองเดินลุย
ระยะทางค่อนข้างจะไกลหน่อย
น้ำเย็นคอยช่วยให้เพลินเดินได้ฉุย
ใจกระหยิ่มยิ้มเย้มจนแก้มยุ้ย
ดุ่มเดินดุ่ยจนเห็นน้ำตกงามครัน
น้ำตกนี้สูงงามตระหง่านนัก
งามน่ารักงามแม้นแดนสวรรค์
จั้ก ๆ ซู่พรูพรั่งทั้งคืนวัน
งามถะถั่นลดหลั่นเป็นชั้นมา

สมเด็จพระปิยมหาราช
โปรดเสด็จประพาสบ่อยหนักหนา
ทรงสลักอักขระแท่นศิลา
พระบรมนามาอภิไธย
จ.ป.ร. แถมต่อศักราช
ปีเสด็จประพาสอาจรู้ได้
เคยสำเหนียกเรียกสถานนั้นต่อไป
จ.ป.ร. ที่ ๑ ใช้ได้รู้กัน
ถ้าไต่ต่อก็ยังจะสนุกอีกมาก
แต่ว่ายากลำบากหน่อยค่อยผายผัน
ต้องปีนอ้อม.พราะเป็นคีรีชั้น
เหนียว.ถาวัลย์ยันต้นไม้ไต่เบา ๆ
ถึงชั้นบนแล้วจะเห็นเป็นทราบ
ตามสภาพทีท่าเป็นป่าเขา
เป็นทีเรียบเทียบเหมือนแผ่นดินเรา
มีตะหานธารเท่ากลองส่วนกลาย
เมื่อแต่ก่อนต้องสัญจรในลำธาร
เพราะสถานบนบกรกมากหลาย

เลี้ยงลงท่องท้องลำธารสราญกาย
กรวดก้อนโตปนทรายรายทางมา
กับยังมีศิลาใหญ่ในบางแห่ง
หินขวางน้ำคำเรียกแก่งตามภาษา
พระปิยมหาราช.คยยาตรา
ลุยละหานธารมาถึงถิ่นนี้
จึงได้นามตามที่โปรดพระราชทาน
"แก่งทรงลุย" เรียกขานกันมานี้
ทรงลุยเรื่อยเอื่อยตามทางยังมากมี
แต่พอดีเวลาหมดต้องงดไว้
สุดทางที่เสด็จถึงจึงที่นั้น
ทรงโปรดสั่งพนักงานจัดการให้
สลักศิลาจารึกบันทึกไว้
บรมอภิไธยริมลำธาร
กำหนดเรียกว่า จ.ป.ร. ที่ ๒
ใครไปมองจะได้เห็นเป็นหลักฐาน
ค้นหาง่ายไม่ลำบากหรือยากนาน
คงพบพานได้ตระหนักประจักษ์ตา

ครั้นประพาสราชดำเนินในคราวหลัง
ทรงโปรดให้ถากถางทางคอยท่า
ไม่ต้องปื้นป่ายมากยากกายา
จึงเสด็จยาตราไปได้ไกล
จ.ป.ร. ที่ ๒ บนพื้นอีกมาก
เพราะทางไม่สู้ยากถากไถล
ความสะดวกช่วยให้เพลินเจริญใจ
จนถึงเนินเนินไสลสูงชัน
เขาลูกนี้น้ำตกสูงซ่ำ
ถึงยี่สิบสามวาสูงขยัน
ทรงโปรดให้จารึกไว้เช่นเดียวกัน
กำหนดชั้นตามลำดับนับเรียงมา
พระนามย่อ จ.ป.ร. ที่ ๓
เลยต่อไปจนได้ข้ามพ้นภูผา
ซึ่งสูงลิบลิบขึ้นพ้นเมฆา
จากระดับทะเลมา ๗๐๐ ฟีต
ทรงโปรดเกล้า ฯ ให้เจ้าพนักงาน
รีบเร่งรัดจัดการลงลิขิต

จ.ป.ร. ที่ ๔ ไว้ประไพพิศ
ภูมิภาคนี้วิจิตพิศดาร
ชมก้อนหินพินพังต่าง ๆ สี
เรืองรูจิ์รุจิเรขเฉกฉายฉาน
ขุนเขาสูงสองข้างกลางลำธาร
น้ำพุที่นี้สะอ้านปราศมลทิน
ใสปานแก้วแจ๋วเป็นตาตั๊กแตน
สะอาดแสนไม่ระคนปนปูนหิน
ผิดกับแหล่งแห่งอื่นที่เคยชิน
ซึ่งมักหินปูนจับเกรอะเลอะรอยกรัง
สถาน จ.ป.ร. ๔ นี้สูงมาก
กอบทั้งไกลผู้ใดหากขึ้นกะทั่ง
ต้องใช้อุตสาหะมานะประดัง
ควรภูมิใจในกำลังความอดทน

ที่หกเช้าจากเกาะช้างบรางนิ่ง
เร่งเรือวิ่งจัดจี๋ไม่มีเฉย
ถึงเกาะหมากพักจอดทอดสะเบย
พระพายเชยรำเพยชายคลายราคิน

ที่เกาะนี้มีปะการังมาก
อยู่ใต้น้ำล้ำหลากเป็นหิน ๆ
ร่างจำหลักลักษณาน่ายลยิน
หลายระบิลแบบอย่างต่าง ๆ กัน
บ้างก็เหมือนเถื่อนคล้ายกับเปลือกหอย
มีริ้วรอยลวดลายคล้ายจัดสรร
สีสกาวขาวสะอาดผุดผาดครัน
บางอย่างนั้นเป็นกิ่งก้านสะคราญไป
มีรูปรุทะลุโปร่งเป็นโพรงทั่ว
บ้างเหมือนดอกหน้าวัวบัวดอกใหญ่
กลีบผกาสารพัดรดังจัดไว้
ยิ่งพิศไปก็ยิ่งเพลินเจริญตา
ช่างชวนชมบ้างก็กลมตะล่อมป้อม
ลวดลายพร้อมน่ารักเสียนักหนา
สุดสามารถที่จะจดรจนา
ให้พอเปรียบเทียบเท่าตาที่เห็นงาม
ปะการังมีสะพรั่งเป็นแห่ง ๆ
และเป็นแหล่งอันตรายให้เรือขาม

ยิ่งเรือน้อยยิ่งต้องคอยพยายาม
ฉวยบุ่มบ่ามเข้าบ่ะทะระอับป่าง
ใต้น้ำนั้นยังมีกะตะบังหา
เหมือนพฤกษาไร้ใบได้แต่ร่าง
มีกิ่งก้านสาขาทั้งหนาบาง
เมื่อยังอ่อนค่อนข้างสีขาวครีม
คล้าย ๆ หินหักเปราะกระเทาะง่าย
แก่หน่อยกลายเป็นแดงซักแข็งขึ้น
พอแก่มากซักคล้ำดำเป็นมัน
ทั้งเหนียวมั่นเนื้อเหมือนเขาราวกับนอ
มีโตบ้างเล็กบ้างต่าง ๆ หลาย
เห็นเขาตัดมาดัดใช้ไม้ถือบ่อ
บ้างมาคุมให้เป็นพุ่มกำมะลอ
และบ้างก็มาประดิษฐ์ด้ามมีดใช้
ดัดแปลงเป็นอะไร ๆ ได้หลายอย่าง
ทางฝรั่งบ้างว่าถือเป็นสัตว์ได้
เพราะเหม็นเน่าเมื่อเอาขึ้นใหม่ ๆ
กลิ่นมันคล้ายกับหอยเน่าเท่ากันนัก

ผักอย่างหนึ่งซึ่งเรียกว่าสาหร่าย
สีเขียวคล้ายแต่ไม่ใคร่จะสดหนัก
ลอยเกลื่อนกลาดดาษไปลองไช้ซัก
ไม่รู้จักประโยชน์มันมีฉันไร

เกาะหมากนี้มีมะพร้าวสีดามาก
ขนาดหมากเหลาหลกมีที่ใหญ่ ๆ
รูปละม้ายคล้ายกัน แต่แก่นใน
เป็นกะลา และเนื้อไซ้เหมือนลูกกะทิง
อาจใช้ทำกระบวยเล่นเช่นกันด้วย
แต่ว่าสวยและใหญ่กว่าน่าใช้ยิ่ง
จำนวนมากหากจัดทำล่ำสันจริง
เป็นสินค้าน่าจะวิ่งค่าแรงหอ

ที่แปดเช้าเนายานผ่านเกาะกูด
เร่งรีบรุดไปเกาะกงมุ่งตรงเป๋ง
เหหันหัวรีวระฆังดังหง่างเหง่ง
เรือโคลงเคลงพักทอดจอดตรงนี้
ที่ตามฝั่งหลังเกาะกงเข้าไป
ศิลาใหญ่น้อยสล้างต่าง ๆ สี

น่านั่งนอนผ่อนกายสบายดี
สุขเกษมเปรมปรีดิ์สำราญใจ
การท่องเที่ยวเลี้ยวเล่นทะเลนี้
ถึงนทีที่ทางจะกว้างใหญ่
เป็นที่อยู่หมู่มัจฉานานาไซ้
แต่ไม่ใคร่มีใครได้เห็นนัก
บทชมปลาพรรณนาอย่างโน้นอย่างนี้
ดูหลายหลากมากมีเห็นประจักษ์
ตามหนังสือแต่ละเรื่องเขาเยี่ยงยัก
ช่างพร้อมพรักชักให้ใจเคลิบเคลิ้ม
เขากล่าวหวังตั้งใจให้ไพเราะ
ต้องการเพราะประจงจัดสัมผัสเสริม
ประดิษฐ์ถ้อยร้อยกรองต้องต่อเติม
ให้หวานเยิ้มหยดย้อยอร่อยรส
แต่ที่เห็นตามเช่นเคยเห็นนั้น
ปลาบินพันธุ์ อย่างหนึ่งซึ่งปรากฏ
นกกระจอกสองนิ้วลิ่วเลี้ยวลด
สองสามศอกมันกระโดดโลดพ้นน้ำ

ฝูงใหญ่ ๆ ปริมาณตั้งพันหมื่น
ดูดายดื่นบทจะมาก็คลาคล่ำ
เป็นกระบวนคล้ายตกหกขะม้ำ
มันแห่ตามคล่ำคลาประดาประดัง
ฝ่ายโลมาปลาโตตัวเท่าหมู
เป็นหมู่ ๆ มีกระโดงตรงโค้งหลัง
มันชอบมาลำแดงแข่งกำลัง
ว่ายเร็ว.หลือเรือยนต์ยังตามไม่ทัน
ว่ายพ้นน้ำเห็นหลังดำรำไร ๆ
แล้วก็ไปโผล่เล่นเป็นขั้น ๆ
ฝูงใหญ่ ๆ ไปไหนไปตามกัน
ปริมาณฝูงละหลายมากมายแท้
พวกสีขาวพราวตางามน่าทิ้ง
อีกอย่างหนึ่งพึงดูไม่รู้แน่
จะปลาวาฬหรือว่าปลาอะไรแท้
มองเห็นแต่น้ำพุ่งขึ้นพ้นชลา
น้ำที่พุ่งสูงตั้งสามสี่ศอก
แต่ตัวมันนั้นออกจะหนีหน้า

จึงดูมันไม่ได้ชัดถนัดตา
ทั้งนานจึงจะมาใกล้สักที
นอกจากนี้มีฉลามทั้งเล็กใหญ่
ซึ่งมิใคร่ได้เห็นตัวในน้ำนี้
ที่ติดอวนล้วนเล็ก ๆ ขนาดนี้
ฉลามหนูมากมีเป็นสินค้า
ฉลามใหญ่นั้นไม่เคยเห็นเอง
เป็นที่คร้ามขามเกรงกันหนักหนา
คนเคยเขาเล่าว่ามันเหี้ยมา
ทั้งเก่งกล้าดุเหลือเสือทะเล

เล่ากันมาก่อนโน้นโจรสลัด
แถวแถบสัตหีบนี้ถึมเถ
คอยปล้นเรือค้าขายเพื่อถ่ายเท
ริบสินทรัพย์นับคะเนมากเนื่องนอง
ส่วนผู้คนบนเรือที่วอดวาย
ตกเป็นเหยื่อฉลามร้ายโดยคล่อง ๆ
ร่างมนุษย์สุดจะกรุเฮุบเข้าท้อง
โดยไม่ต้องรอนานด้วยหวานคอ

ความเคยชินที่ได้กินคนบ่อย ๆ
พอปีนปีงทิ้งดอยคอยกันสอ
มันขยันหมั่นดีไม่มีท้อ
แต่เดี๋ยวนี้สัตว์ก็ไม่มีแล้ว
ทั้งเภตราไปมาก็สะดวก
หลายจำพวกจรจรัญกันเป็นแถว
สัตว์ร้ายไหนจะกล้ามาวี่แวว
จะไม่แคล้วอำนาจราชนาวี
เรื่องเสี่ยงปืนฉถามขึ้นนี่ยังไง ?
ถึงอยากเชื่อก็ไม่ใคร่จะเต็มที่
ให้พะวงสงสัยกระไรดี
จึงเท็จจริงอยู่แก่ที่เขาเล่ามา

การอ่านประโยชน์แด้ หลายสถาน
อ่านเพื่อวิทยาการ รอบรู้
อ่านเพื่อกมลสำราญ เริงรื่น
อ่านเพื่อทบทุนกู้ กิจเกี่ย เสร็จประสงค์

มีความรู้เด่นทั้ง ฉลาด
ไม่แสวงโอกาส ช่วงใช้
คือคนหย่อนสามารถ หมอนกิ่ว คอดนา
เห็นแก่ตัวจะได้ ถ่วงท้อง ถัณฑิล

สิบคนก็สิบรู้ สิบความ คิดนา
สิบโอษฐ์รสดีทราม สิบลิ้น
สิบตาก็สิบงาม ตาต่าง ชอบนา
สิบโสตรสิบเสียงสิ้น เกี่ยงฉะนี้ แก้ไฉน

อย่าครวญถึงอดีตให้ ใจเสีย
มีแต่ข้อเฟเดีย เอ่ยอ้าง
อย่าคลั่งอยากยลเยี่ย อนาคต
มีแต่หวาดว่างว้าง เพ่งเพี้ยง ปัจจุบัน

คนบ้า ท่านว่าไร้ สัมปชัญ- ญนา
อย่าทักถือ จริตอัน สติไข้ว

คนดื้อ โด่งดึงดัน มุทะลุ รั้นแล
อย่าสั่งสอน ป่วยกล่าวไส้ เดือดร้อน รำคาญใจ

คนประจบ พรองเพรียงพร้อม สอพลอ
อย่ารัก หลงพะนอ พะเน้อ
คนทัก ปฏิพากย์พอ งามอัช- ฌาเฮย
อย่านิ่ง เยอะหยิ่งเย้อ เพิดเพ้อ พองจน

คนจริง ทำจริงพูดพ้อง พานพบ
อย่าหน่าย คิดควรคบ เพื่อนไว้
คนร้าย เร่งหลีกหลบ เร็วเร่ เลี่ยงเฮย
อย่าชิด เฉกมัจฉไส้ อยู่ข้อง เดียวกัน

คนเก้อ เราช่วยแก้ ขวยเขิน
อย่าโห่ ให้สะเทิ้น ส่งซ้ำ
คนโง่ ไม่มองเมิน ต่อสิ่ง กุศลนา
อย่าห่ม หักหั้นห้ำ ช่วยชี้ ช่องเห็น

คนซม เลิศลิ้วแล้ว เราหลง ลมเฮย
อย่าชอบ จนเหลิงจง หลีกลี้
คนกรอบ ยอบแยบคง คืนเปลี่ยน บ้างนา
อย่าเกลียด เหยียดขยี้ เหยียบย่ำ หยามหยัน

คนเมาหมอบอยู่แล้ว มทพิษ
อย่าแหย่ยุ รุนฤทธิ์ เร่งถ้ำ
คนเดือดดุ จริงจิตต์ แปลกปรก– ตินา
อย่ายั่วเย้า ห้าวห้ำ บิ่นบ้า พาภัย
เขาไม่เอออ คะด้วย เจ่อเจ๊อะ ดังฤๅ
เราอย่าหนอ สะเออะ เอ่ยง้อ
เขาไม่ขอ ช่าง.ถอะ ทะเยออย่า เหยียดนา
เราอย่าให้ ใครพ้อ สู่รู้ เจ๊อะเจ๋อ
แรงเหมือนมด มากล้ำ พิรพล
อกเท่าไก่ ทานทน ทู่ซี้
ไวเหมือนลิง แสนซน หลบว่อง ไวฮา
วิ่งเท่าหมา หางชี้ ยากแท้ ใดเทียม
ขลาดนัก หนักครอบเข้า สันดาน
มักบ้า บัดซบซาน ส่อเซี้ยว
กล้านัก หนักเกินหาญ หฤโหด
มักบิ่น บุ่มบ่ามเฮี้ยว ห่ามห้าว หุนหัน

รักยาว อย่าเยิ่นเย้อ เกินการ
ให้บั่น เพียงพอการ เหมาะใช้
รักสั้น อย่ายื่นกราน จนกุด
ใช้ต่อ พอควรไว้ ประโยชน์ล้น คณนา

อวดเก่ง เป็นสมบัติผู้ ตาขาว
คนขลาด อาจหาญราว กับกุ้ง
อวดฉลาด เป็นสมบัติคราว คราวุ่น กะทงทา
คนโง่ โววากย์พุ้ง พ่นน้ำ ลายฟอง

คนรัก สนิทไว้ วางใจ
เท่าแผ่นหนัง เนาใน โลกนี้
คนชัง เกลียดกระไร กระลึจิตต์
เท่าแผ่นเสื่อ ท่านชี้ แจ่มแจ้ง จงจำ

ยามรวย ชวยโศกล้น ต่างสูนย์
สวยกราก ภาคภูมิพูน พวกพ้อง
ยามยาก มากมิตรมูล แมกม่าย
หมาไม่แล หอห้อง เห่อเหยน หุยฮ่า

ลำเนียง ลำเหนียกแจ้ง ภาษา
ส่อชาติ ประเทศฐา- นะรู้

มารยาท แว่นทิพย์ส่า- มารถส่อง
ส่อตระกูลแห่งผู้ เช่นนั้น ชั้นไหน
สูบหน้า พาพักตร์พริ้ม เพราพราย
ปะจมูก ห่อนหาย ครบครัน
สั่งน้ำมูก ฟูมฟาย วารหวัด
เปรอะหนวด เหนอะหนะตั้ง จิตต์ทิ้ง ถอนเทียวหรือ
ข้าวลีบ เล็กกะจ้อย แป๊ดแป๋
ชูรวง สะพรั่งแล ฟ่องเฟ้อย
กลอกกลวง ล่วงเลี้ยงแตร นินนามา
ตีตัง ตั้นสนั่นเจื้อย เทียบด้วย คนคุย
ชิง ชวนกันด่วนได้ เหลือใจ
สุก ไปกันหฤทัย ด่าวด้น
ก่อน สักเวลาไฉน ถับถ่าว เทียวแฮ
ห่าม ล่วงก้าวสุดสิ้น เสื่อมเศร้า เสียศรี

พิมพ์ที่ ร.ร. การช่างวุฒิศึกษา (แผนกการพิมพ์) วงเวียนใหญ่ธนบุรี
นายแถม ชอบผึก ผู้พิมพ์โฆษณา 2496